

Postgebühr im Abonnement.
Poština plaćana v gotovini.

VRTEC

Štev. 8

April
1943/44

Letnik 74

1. Pomlad je s cvetjem svet posula.
2. Pridi rožnata pomlad, v srca vsa natrosi nad.
3. Sreča v srcih le živi, kjer ljubezen biva.
4. Oni, ki ljubi cvetje, ima dobro srce.
5. Pomlad se vrne — mladost nikoli.
6. Lahno in tiho od cveta do cveta hodimo v obiske, kjer med se obeta.

Uganke v 7. številki so prav rešili:

Borovnica: Čepon Pavla, Dormiš Sonja, Petrovčič Julka, Škrbec Vida, Makovec Milka, Turšič Ivan, Zalar Marija, Rozman Julka, Gabrovec Terez., *Taučar Maruška*, Stanonik Albina, Kržič Angelca, Okrožnik Alfred, Debevec Vera, Stražisar Vida.

Dev. M. v Polju: Kogej Sonja.

Grosuplje: Trošt Alojzij.

Ljubljana: Bregar Danijela, Škraba Dragica, Lesjak Marija, Škraba Zorica, Sever Irena, Stele Mojca, *Peršin Danica*, Arhar Katica, Rogelj Magda, Šurc Marija, Humar Štefan, Gruden Drago, Smersu Jurij, Jeglič France, Zalar Majdka, Šiler Majda, Fink Nives, Mayer Olga, Kranjc Sonja, Lavrinc Ferdo, *Nagode Zdravko*, Piškur Franc, Goršič Andrej, Župec Metka, Presker Metka, Pardubsky Andrej, Lazar Franek, Marolt Vida, Glavič Marjanica, Marolt Joško, Obersne Ivica, Zupančič Tončka, Kraškovic Jelka, *Senegačnik Miroslava*, Tomšič Marjetica, Grmek Majda, Grmek Tatjana, Kelhar Helena, Avsenek Štefica, Robič Marjanica, Čenčur Lado, Urbančič Gabrijela, Splichal Andreja, Sitar Marija, Sitar Franc, Glinšek Jožica, Erjavec Jan., Širnik Emil, Černe Vera, *Zlebnik Vera*, Tomc Alojzij, Dornik Maks, Škrabec Franc, Skale Boža, Koman Darinka, Petelin Srečko, Videnšek Bogumila, Šturm Majda, Tršinar Breda, Humer Majda, *Virjent Elica*, Žerjal Polonca, Mušič Marija, Šlajmer Majda, Ambrož Jan., Galovič Ančka, Murmayer Eva, Seljak Emica, Klemenc Marija, Primc Marija, Vlahovič Majdica, Bajželj Judita, Marinko Metoda, *Smole Drago*, Križaj Janez in Franc, Rott Joško in Marija, Bevc Aleksander, Sotlar Ela in Anton, Žužek Tonček, Lenassi Mitja, Zalar Jelka, Škof Marija, Periša Marija, Bano Mihaela, *Kapelj Vida*, Medvešek Dragica, Braune Anica, Gogala Ivanka, Škraba Janez, Vranjek Vera, Fefer Valentina, Dular Jan., Breznik Ivan, Habjan Danica, Capuder Janez, Taborne Jan., Jereb Ana, Klemenc Tatjana, Čelešnik Milena, *Pajenk Hilda*, Tomšič Anica, Krajc Matija, Oman Mihael, Serajnik Milena, Vižin Sonja, Faletič Adolf, Šolar Bernardka, Pevec Celestina, Marolt Anica, Lučovnik Sabina, Grafenauer Nada, Lončar Vida, Ogrič Marija, Majer Cirila, Silvester Vladimir, Sternad Jožica, Čuk Zorka, Potočnik Marija, Čebulj Marija, Dobovšek Katinka, Sašek Milena, Stojkovič Tatjana, Zabukovec Albina, Pretnar Martina, Lukša Ljudmila, Prelesnik Marija, Smole Terezika, Kragelj Lucija.

Logatec: Verbič Štefka.

Rakek: Herman Alenka, Katern Anica.

Rovtė: Pivk Vilka.

Vrhnika: *Semrov Betka*, Dobrovoljc Alojzij, Hren Meta, Žnidaršič Marija.

(Ležeče tiskani so izžrebani.)

„Vrtec“ erscheint monatlich. — Der Jahresbezug beträgt für Gesamtbestellungen 20 Lire, an einzelne Adressen aber 25 Lire. — Verlag und Druck: „Ljudska tiskarna“ in Laibach. — Für diese verantwortlich Josef Kramarič. — Der Haupt- und verantwortliche Schriftleiter ist Franz Ločnikar. — Der Schluß der Redaktion ist den fünften Tag im Monate. — Die Verwaltung des „Vrtec“ ist in Laibach, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman).

„Vrtec“ izhaja mesečno. — Letna naročnina je za skupna naročila 20 lir, za posamezne naslove pa 25 lir. — Založba in tisk: „Ljudska tiskarna“ v Ljubljani. — Zanj odgovarja Jože Kramarič. — Glavni in odgovorni urednik je Franc Ločnikar. — Sklep uredništva je peti dan v mesecu. — Uprava „Vrtec“ je v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 2 (H. Ničman).

ŠTEVILKA 8 • 1943/44 • LETNIK 74

Janko Samec

Velikonočna

„Marija, mati žalostna,
kako Ti je okrog srca,
ko utrujena klečiš na tleh,
z globoko žalostjo v očeh,
pod križem, kjer Tvoj Sin visi
v najtežjem izmed svojih dni?
Marija, mati žalostna,
kako Ti je okrog srca?“
„Kako, otrok, pa naj mi bo,
ko zrem to lice, to telo
drhteče od krvavih ran
v ta moj najtežji, črni dan?
Povprašaj svojo mater zdaj,
kako ji je pri srcu kdaj,
ko v postelji pred njo ležiš
v vročičnih sanjah in trpiš!“
„Brez solz na licih, brez besed
me gleda topli njen pogled,
kako telesce mi drhti
in ena misel v njej živi:
Kako mi bo pomagala,
na čelo mi polagala
ljubezni svoje beli prt
v skrbeh, da me ne vzame smrt!“
„Jaz pa pod križem tu drhtim
in v srcu si samo želim,
da bi končal trpljenja boj,
ki zdaj trpi ga Sinec moj!
Le moli z mano ti, otrok,
da s križa kmalu večni Bog
ga vzame v svoj nebeški raj
za vekomaj, za vekomaj!“

Julij Slapšak — 70 letnik

Dne 2. marca je praznoval sedemdesetletnico življenja naš odlični sotrudnik Julij Slapšak, pisatelj letošnje uvodne povesti »En starček je živel...«, ki jo prebirate z velikim zanimanjem. Pred nekaj leti pa je izšla v Vrtcu njegova celoletna povest »Zgodba o pastirju Pavletu«. Tudi ta je vzbujala pri mladini in odraslih mnogo pozornosti. Prijetno pripovedovanje, lep narodni jezik, šegavi in napeti prizori posebno odlikujejo te zgodbe.

V starejših letnikih Vrtca, Angelčka in Zvončka srečavate pogosto našega pisatelja, največkrat pod izmišljenim imenom Juraj Pangrac. Šest zvezkov mladinskih spisov pa je izšlo z naslovom »Spisi Mišjakovega Julčka«. V posebni knjigi je izdal še zanimivo zgodovinsko povest »Turki pred Svetim Tilnom« ter »Marička in skrateljčki«. Pisal je tudi v knjige Družbe svetega Mohorja in v razne gospodarske in strokovne liste.

Juliju Slapšaku je tekla zibelka v prijaznem Boštanju ob Savi, kjer je bil rojen 2. marca 1874. l. Ljudsko šolo je obiskoval v Tržišču, nižjo gimnazijo v Novem mestu ter učiteljišče v Ljubljani.

Kot učitelj je služboval v raznih krajih po Dolenjskem in Gorenjskem, nazadnje pa je bil šolski upravitelj na Prulah v Ljubljani. Sedaj živi v pokoju na svojem prijaznem domu v Šiški pri Ljubljani, kjer pase čebelice, vrtnari in snuje zanimive zgodbe mladini v pouk in zabavo.

Kjer koli je naš slavljenec služboval, se je zanimal za umski in gospodarski napredek prebivalstva. Učil je ljudi umnega sadjarstva, čebelarstva, deloval pri zadrugah, gasilcih, pevskih zborih in drugih koristnih ustanovah.

Živeč med ljudstvom je tanko prisluhnil narodni govorici, njegovi modrosti v rekih in pregovorih in nam danes odkriva vso to lepoto v svojih povestih. Zato se berejo njegove zgodbe prav kakor narodne.

Človek bi sodil, da taki neumorni delavci kot je bil Julij Slapšak kaj kmalu opešajo. Naš slavljenec pa je nasprotno pri svojih 70 letih nenavadno zdrav in živahen, ker ga je redno življenje in zdravo gibanje v naravi okrepilo, da je trden kakor dren.

Tudi Vrtčeva družina želi svojemu odličnemu sotrudniku: Naj bi mu Bog naklonil še dolgo, srečno in plodonosno življenjsko pot!

Julij Slapšak z vnučki

En starček je živel...

Ilustriral Fr. Godec.

8. Nedolžni otroci

Kaj zdaj? Pijanček mora od nebeških vrat, to stoji kakor pribito. Toda kdo ga naj odpravi od tam?

Vsi trije božji svetniki so menili, da naj gredo nedolžni otročiči in prepode od nebeških vrat pijanca Andrejca. Tem pač ne bo imel stric Andrejec ničesar očitati.

Poklicali so nedolžne otročiče.

Takoj so se odzvali — po svoje seveda. Niso še bili vidni, pa so že tak hrušč in trušč zagnali, da je samo za mišjo dlako manjkalo, pa bi bil stari Andrejec oglušil. Vreščali in kričali so na vse grlo kar naprej in ne bi odnehali z vpitjem, ko bi jim tudi tri vozle na jezik naredil. »E, e, Bog je dober oče, ali otroci so mu poredni,« si misli Andrejec, ne reče pa nič. Pa še tako misli, da so prav vsi otroci, pa naj bodo dobri ali slabi, doma v nebesih ali na zemlji — kričaji, neutrudni kričaji in vriščaji.

Zdaj se nedolžni otročiči prikažejo. Bog je eden, otročičev je pa za poln skedenj. Še več! Družina je tolika, da rojijo iz nebeške hiše kakor na žegnanjsko nedeljo doma ljudje iz cerkve. Podobni so si kakor pipci. Na čelu ni nobenemu zapisano, kdo je in kakov. No, otročiči so, nedolžni otročiči; živi pa so kot iskre, to je res, in to je tudi res, da so videti dobri kot bel kruh. »Če so le še umni, umni?« Nato še modruje: »Pravijo, da je deset umnih otrok — enajst sreč: ta roj otročaje v pa ni enajst sreč, ne sto enajst, ne tisoč enajst... ta roj je sreča, sama sreča...«

Živahni in veseli otroški živ-žav razgiblje starega Andrejca in ga spravi v dobro voljo. Če je prej stal pred nebeškimi vrati kakor okleščena lipa v hosti in potrt, kakor da bi ga bil Bog pozabil, pa stoji zdaj pokonci, kakor bi preklo požrl, in vesel, da se mu kar obraz jasni in oko razžareva, kakor da pravkar prinaša medene dobrote od topolovške lectarice ter jih razdeljuje med svoje ljube vnučke — koštrunčke...

Žive oči nedolžnih otročičev spazijo kaj kmalu starega Andrejca, ki se je bil pred njimi umaknil in stal zdaj tam v kotu, da jim ni bi na potu. Pogledajo si iz oči v oči: otročiči vidijo, da ima Andrejec iskren in raven pogled, ki ga čisla ves svet. Že v tem pogledu si je osvojil Andrejec topla srca nedolžnih otročičev. Še so ga pogledali v oči. Pravijo, da je oko — okno v srce. Skozi to okno jim zabrne zdaj zvonček starčkove mirne vesti, ki rajsko lepo doni. Nedolžni otročiči poslušajo, poslušajo — in starčka vzljubijo s tako silo, da zanj udarjajo poslej njih nedolžna srčeca.

Ali nekaj jih le moti. Kaj? Zvonček starčkove mirne vesti resda rajsko lepo doni, toda ta pesem le nekam žalostno zveni. Pa zakaj? Njih noski takoj izvohajo: zvonček starčkove mirne vesti nekam žalostno zveni, ker ga skrb, črna skrb mori. »Skrb, črna skrb mori starčka!« začebljajo zaskrbljeno vsi nebeški malčki ter se izprašujejo, kako bi mu jo pregnali. Pa stopi eden najmanjših pred roj nedolžnih otročičev, tisti, ki se je večkrat ustil: »Če sem majhen, sem pa širok; če pa skočim, sem pa še visok.« Ta torej stopi prednje ter pripomni: »Saj veste: pesem preganja človeku skrb. Zato nič ne stojmo, kar lepo zapojmo in skrb mu bo pregnana za vse dni.«

»Že velja, že velja!« kliče nedolžna otročad in veselo skače — menda od same nebeške pogače. Zdaj se ves roj zbere in prelepo zapoje pesem — O nebeški glorijski. Stari Andrejec posluša, posluša, se čudi, načuditi se pa ne more lepoti ubranih srebrnih glasov. »Ali so čebelice zašumele, rože zadehtele, strune zabrnele?« se izprašuje, a ne dolgo: saj jih vidi — te drobljančke. Od obilja srca jim grla vriskajo, usta govore in starčku Andrejcu črno skrb v grob pade ...

Roj nedolžnih otročičev se zdajci vsuje proti Andrejcu. Eni so kot jagenjčki in srnice bliže priskakljali in ob starčku Andrejcu ostali; drugi so kot metuljčki in ptički bliže prifrfoleli ter strička Andrejca medse vzeli in peli: »Andrejec s Topolovca! Brez križa ni paradiža, brez križa ni paradiža!« Še so peli in se smejali, z Andrejcem kramljali in se igrali. Nato so starega Andrejca v sredo vzeli in z njim ringa-rajati začeli. Starček je med njimi oživel in se razveselil, kakor da bi v beli zidanici na Topolovcu iz majol-majolčice pil. Želel si je samo to, da bi ostalo vedno tako. Med nedolžnimi otro-

čiči je okusil sveti raj, usmiljeni Jezus nam vsem ga daj. Čisto je pozabil pri tem na sv. Petra, ki je rekel — pekel; in na sv. Pavla, ki je tudi dejal — pekel; in na sv. Avgušтина, ki je razsodil — pekel ...

Zdajci udari nedolžnim otročičem sladko prijetni duh v nos. Kaj li to more biti? Temu vprašanju ni bil nobeden kos. So pa strička Andrejca še bolj obkrožili in mu nedolžne ročice pod brado molili. Potlej so mu še po žepih stikali in ga radovedno izpraševali: »Striček Andrejček, recite, povejte, katere reči tako lepo diše, da nam od tega vonja noski drhté in se nam usteca na smrhl držé?«

Ob tem vprašanju nedolžnih otrok bi skoraj posilil Andrejca jok. A stari ljudje pripravijo brž jok na skok in si ga tako iztresejo in iznebijo. Tudi sivi Andrejec je storil tako in jok je odšel, a strah prišel, da je starček roke vil in obupno vpil: »Ojoj in prejoj! Tudi tem nedolžnim otročičem sem izdan! Zaradi žganja bodo godrnjali kakor sv. Peter in sv. Pavel in sv. Avguštin, me za nič pehali in v pekel pošiljali ... Ojoj in prejoj! ... In vendar! Nikdar v življenju nisem bil pijan kakor božja mavra: da bi ne ločil meseca od sonca, da bi žabo vikal in mački rekel botra ... O, nesrečni droževce! Da sem

se moral, neroda, z njim po obleki politil! Zdaj se bodo še nedolžni otročiči obrnili in se od mene starega Andrejca ločili. Od starega Andrejca, ki danes ta dan obhaja svoj eno manj ko devetdesetletni rojstni in godovni dan, a je izdan, nedolžnim otročičem izdan! Ojej in prejej!« ...

Nedolžni otročiči so še izpraševali: »Striček Andrejček, recite, povejte, katere reči tako lepo diše, da nam od tega vonja noski drhté in se nam usteca na smeh drže?« Odgovora niso čakali, kar sami so izdali: »V žepih ti skrivaš bonbončke sladké, o, ti bi prav prišli za naše zobe. Bonbončki — balončki tako nam diše, da se kar sline po njih nam cede.«

Andrejca besede ganejo, hitro seže v žepe in privleče na dan sladke bonbončke — okrogle balončke. »Otročički — koštrunčki, zdaj pa nastavite pesti, bonbončkov vsakdo trikrat po tri dobi.« In otročički — koštrunčki so ročice in usteca nastavljali in si sladkih bonbončkov po trikrat tri nabrali. Pa prav nič niso čakali in premišljevali, le veselo so se smejali in sladke bonbončke pridno zobali. In ko so jih pozobali, so še ringa-raja plesali in strička Andrejca — v nebesa speljali. V nebesih so s stričkom Andrejcem na zlatih stolčkih sedeli in svete pesmi prelepo peli. In so bili veseli, da so strička Andrejca objemati začeli...

Ščinkavec se oglasi nekje in jo zaokroži: »Ščink-ščink! Andrejec, zdaj si pa v hlevčku, v nebeškem hlevčku.« — »Sem!« pritrdi Andrejec v nebeškem miru.

Še golob grivar zagruli in vpraša: »Andrejec, sem odprl nebo, sem odprl nebo?« Andrejec odgovori v nebeški zadovoljnosti in sreči: »Si!« Golob nato: »Ne jaz, ne jaz: nedolžni otročiči!« — »O, moji pra-pra-pra-vnučki, moji zlati koštrunčki!« vzklikne v nebeški sreči in rajskem blaženstvu starček Andrejec.

In še sinica zaščebeta: »Kikeljca, kikeljca! Andrejec, kaj se ti mara!« — »Nič!« vzklikne Andrejec v nebeškem veselju. In še dostavi: »Pa hvala vam vsem, ptički drobljančki!« (Dalje prihodnjič.)

Janko Samec

Velika noč

Pirhi, pirhi, sami pirhi ...
V njih gori skrivnostna moč,
kakor da se v srcih virhi
žgejo za veliko noč.

Cvetje, cvetje, samo cvetje ...
V duše gre opojen duh,
kakor da se Razodetje
izpreminja v Sveti kruh ...

Pesmi, pesmi, same pesmi
prek vse zemlje do neba,
da ne zdi se skoraj res mi,
kar gori mi v dnu srca!

Lesorez O. Gasparija

Moja velika noč na Krasu

Lesoreza O. Gasparija

Velikonočnih počitnic sem se v svojih mladih letih najbolj veselil. Kako se jih tudi ne bi, ko pa so bile te počitnice zame vsekdar novo doživetje. Postavile so me v nov svet, ki sicer ni bil poseбно velik, a je meni vendarle pomenil vse najboljše in najlepše, kar more človek dobiti takole mimogrede za nagrado, ker je bil priden in poslušen.

Razpet je bil ta svet tja pod Gaberk med gričevje okrog Tabora in se je vlekel od Povirja do Gorenj, dveh drobnih kraških vasic, pol ure hoda od divaške železniške postaje. Tam v Povirju je bil rojstni dom moje matere, v Gorenjah pa sem imel strica in teto, ki sta mi bila dražja ko vse na svetu. Saj sem na njunem domu preživel vsako leto dobršen del svojih počitnic ter tako spoznaval kot meščanski otrok življenje na deželi. In je bilo zame spoznanja na pretek, obilo veselja in razvedrila, kar se je poznalo ob koncu leta tudi na mojem zdravju in na telesnem razvoju. Vedno sem težko pričakoval praznikov, da bi lahko odšel v svoj ljubljeni kraj.

Velika noč na Krasu pa je bila zame mikavna tudi zaradi lepote praznovanja med podeželskim ljudstvom, kar se v ničemer ne da primerjati s prazniki v mestu. Kje tako lepo pozvanjajo cerkveni zvonovi, ko v mojem rodnem Povirju, kakor da so se tu zbrali za koncert vsi angelci nebeški, da zapoje čast in slavo ljubemu Bogu, ki se je dal križati ko krotka ovčica za odrešenje te naše pregrešne zemlje! Kje neki sije sonce bolj sproščeno kakor v Gorenjah, kjer se vidijo vsi dnevi ko gladko, lepo izbrušeni kristali? Ni je zemlje na svetu — kot je zemlja povirska in ni ga dneva, ki bi bil lepši ko dan v stričevih Gorenjah!

Ob odhodu iz zatohlih mestnih ulic mi je vselej srce v prsih kar poskakovalo od samega veselja. Že voznja iz Trsta čez Herpelje do divaške postaje se mi je zdela pravo odkritje! Vlak drdra in drdra in nosi to drobno otroško srce nekam v zelenje, ki se pravkar na novo razpleta čez božji svet v dihu prve pomladi. Po ozkih dolinah, mimo skalnatih grap, v ostrih zasekah se vleče železna cesta, včasih pripeta na obronku hriba visoko pod nebo, včasih sproščena v svoboden tek po dolini. Kmečki domovi, ki jih ob vožnji vidiš tam doli pod seboj v grapi, se ti zde ko papirnate igračke, lepo pobarvane in porisane, kakor jih je pred stoletji bila razpostavila tod naokrog božja previdnost. Vse ena sama lepota, vse ena sama visoka pesem božjemu stvarstvu, ki je, tako se mi je vselej zdelo, vse to postavilo krog mene, da razveseli moje žejne oči in nasiti moje lačno srce!

Na postaji sta naju z materjo pričakovala vselej stric Jakob in teta Franca, takole za praznik vsa lepo opravljena in vesela, da naju zopet najdeta zdrava in srečna, ko pa je življenje tako strašno muhasto, da zdaj pa zdaj v njem tega ali onega zmanjka.

Pot do Gorenj je bila na vso moč kratka. Kar po železniškem tiru smo jo vselej ubrali, tako da smo v dobrih desetih minutah že sedeli doma, kjer je naju z materjo čakala na mizi tečna kmečka večerja: krompir v oblicah, zabeljen z mastno klobaso, da se je zaradi nje kar cedilo od krožnikov in žlic, in je bilo treba na koncu večerjo še pošteno zaliti s skodelo sladke mlečne kave, take, ki se je je smetana držala v debelih kosih na vseh koncih in krajih, in jo je bilo kar prava slast požirati.

Drugega dne pa se je že navsezgodaj začelo zame novo, kmečko življenje. V dopoldanskih urah sem brž skrbno pretaknil vse domače prostore: Od hleva do gumna, od klanice na vrt, povsod me je neslo, vse sem moral ovohati, vse ovedeti. In sem se razveselil, kakor da sem srečal rodnega brata, ko me je v hlevu izpred jasli pozdravil drobn teliček s svojimi milimi, pametnimi živalskimi očmi. Še prešiček, ki je ves nemiren krulil za dvoriščem, mi je bil drag znanec, ko sem se spomnil njegovega drobnega telesca ob lanskih počitnicah, ko ga je bil prinesel stric Jakob domov na semanji dan za dobro rejo.

Priprave za velikonočno praznovanje so se začele s tistim dnem, ko je začel stric Jakob s hlapcem Francetom prestopati resno in zaskrbljeno sem in tja po dvorišču ali borjaču, kakor mu pravijo na Krasu. Pospravila sta z njega vso navlako, ki se je bila nanesla vanj od vseh vetrov skozi vse dneve v letu. Do zadnje bilke je bilo treba vse izruvat; še slamica, če bi jo bil kdor koli pozabil kje ob zidu, bi bila po stričevi misli utegnila zmotiti resnobo teh prazničnih dni.

Kajti velika noč se praznuje samo enkrat v letu. In je kar prav, da se ta dan tudi na zunaj loči od drugih navadnih dni.

Nič manj dela ni bilo v zadnjih dneh tudi v tetini kuhinji. Vse je bilo treba pomiti, vse obrisati in očediti, da bo tudi kmetija dostojno sprejela obisk Gospodov.

Skrinje na kašči, ki so bile skozi vse leto skrbno zaklenjene, so se kakor za čudež odprle in na dan so prišle vse mogoče dobrrote: orehi in mandlji, jajčka in cibebe (suho grozdčije), sladkor in moka, tista lepa bela moka ko sneg, kakor jo je bil namlel nalašč za to priliko za dobro teto Franco Frtačnikov mlin v Škocijanu. To pa zato, da bodo potice rahle ko rožni puh in se bodo kar same od sebe topile pod zobmi!

Veselo je prepevalo kladevce v mojih rokah, ko sem z njim trl orehe in mandlje za potičjo poslastico in sedel pri tem moško za trdo hrastovo mizo, od koder bi me ne bil nihče pregнал.

»Jedrca morajo biti čista in zdrava,« je poudarjala teta Franca. »Kar je načetih in že na pol suhih, naj bodo za tvoje zobe, da boš vedel, kdaj si bil mlad,« me je skrbno učila. In ni bilo tega pouka kar nič preveč treba, kajti za čudo: neuporabnih jedrc je bilo vselej toliko, ne vem, ali se je meni tako zdelo, ali je bilo v resnici res, da jih nisem utegnil nobeno leto pospraviti vse na en mah, ampak sem jih zobal in drobil kar po več dni vkup. Po teh sladkih jedrcih se mi še danes sline cede.

In potem je prišla na vrsto peka, to najvažnejše žensko opravilo. Gorje, če bi se bilo kaj pokvarilo, gorje, če bi se bilo kaj iznakazilo! Potice, skrbno zamesene in na gosto posute s cibebami ter s sladkorjem, so se pekly na veliki petek ves dan. Jajčka, lepo porisana in opisana, v tem sem bil s hlapcem Francetom naravnost mojster, so se kuhala v loncu, skrbno povita v cunjice, da ne popokajo prezgodaj.

Gnjat, ki je bila doslej visela v jedilni shrambi, je prijetno zadišala čez ves razgreti kuhinjski prostor, tako da so se človeku kar sline cedile same od sebe v vselem pričakovanju.

Ves ta božji žegen smo z materjo in teto Franco znosili na velikonočno soboto v farno cerkev k svetemu blagoslovu, ker bi bil sicer Bog žalosten nad nemarnostjo človeškega srca in bi ustom neposvečena hrana kar nič ne mogla tekniiti. Sekanju pirhov pa sva s hlapcem Francetom posvetila vse dopoldne svetega dne in se mi je nabralo v žepih obilo šestic, ki sem zanje nameraval kupiti vozilo za god očetov na dan svetega Martina.

A na sam praznik, ko so zazvonili veselo zvonovi povirske farne cerkve, ter smo se po končanem svetem opraviilu vračali vsi praznično razpoloženi zopet domov, mi je bilo pri srcu, kakor da sem v samih devetih nebesih. Stric Jakob, takole sedeč za mizo, se mi ni zdel več rodni stric, človek iz krvi in mesa, ampak nekaj slovesnega in pre-roškega se je bilo ko zlata glorijska obesilo okrog njegove glave. Kakor da živi okrog njega vsa tajna svetost lepega velikonočnega dne in ga posvečuje v vsem njegovem delu, v sleherni izrečni besedi. Kajti resnoba, s katero je odmolil molitev pred prazničnim kosilom, je bila tako vzvišena nad bednim življenjem, tako sproščena v Boga in njegovo skrivnostno žr-

tev, da je mojemu otroškemu srcu kar sapa pojemala. Samo na angelce v nebesih sem mislil in sem še danes prepričan, da je bil v tem otroškem spoznanju velik kos življenjske resnice in one skrivne sreče, ki biva v preprostih kmetijskih domovih.

Tiste čudodelne resnice, zaradi katere se je Bog žrtvoval na križu za odrešenje nas vseh, ki jo iščemo in iščemo vsepovsod v nemiru naših življenjskih sanj in nam jo Bog da videti in spoznati le enkrat edinkrat v letu, na velikonočni dan za spoznanje srca in očiščenje duše, ki so voljne sprejeti blagovest vstajenja.

To je lepota enega izmed mojih pre-mnogih velikonočnih doživetij na Krasu, ki so se obnavljala iz leta v leto ter mi zarisala v dušo neskončno ljubezen do kmečkega doma in njegovega človeka, ki živi z naravo in v praznikih s svojim Stvarnikom.

In še danes slišim, kako lepo pozvajo cerkveni zvonovi v mojem rodnem Povirju in oznanjajo svetu skrivnost pre-čudežnega imena: Veselo alelujo!

Elda Piščanec: XII. in XIV. postaja križevega pota
(Pridvig iz cerkve v Šmartnem ob Savi)

Janko Samec

Velikonočni zvonovi

Velika noč! Velika noč!
Zvonovi že pozvanjajo,
veselo vest oznanjajo,
da Kristus je od smrti vstal,
in nam poroštvo svoje dal,
da tam pri Bogu za ljudi
izprosi božjih milosti!

In kdor je v svetu kaj trpel,
na njem naj spet živi vesel,
da vedel bo in bo spoznal,
kaj Jezus mu v plačilo dal
je za življenje in za smrt:
da boljši dan nam je odprt!

A kdor se je na soncu
grel,
naj tudi večno bo vesel,
da vedel bo, da božji Sin
mu breme vseh je bolečin
na svoje svete rame vzel,
takrat ko je v nebesa šel!

Kar Bog stori za nas ljudi,
on vselej dobro, prav stori!
Zato naj preko naših koč
zvonovi le pozvanjajo,
veselo vest oznanjajo:
Velika noč! Velika noč!

Krista Hañner

Mali popotnik

Ilustrirala Elda Piščanec.

oma je palček Zvedavček poskočil s postelje, že je pogledal skozi okno in veselo vzkliknil: „Kakšen lep dan! Kar napravim se in pojdem pogledat po svetu, kaj ljudje delajo.“

Oblekel se je, si obul visoke škornje, si urezal krivo palico v bližnjem jagodovem grmu in se odpravil na pot.

Hodil je celo uro, druge pol in je dospel v gozd. Po tleh je rastel zelen mah. Palček Zvedavček je stopal po njem in se čudil: „Jej, kake velike rastline so to! Prav do vratu mi segajo!“ Sredi mahu je rastla vijoličasta zvončnica. Palček jo je ogledal in vzkliknil: „Sveta nebesa, kakšno drevo! Menda sega prav v nebo. In na vrhu visi velikanski zvon. Če bi ga mogel potegniti, bi zazvonilo, da bi odmevalo po širni zemlji.“

Nato je zašel na ozko stezico, ki so jo bile izgladile mravlje. Palček je junaško stopal po njej in sam pri sebi govoril: „To ti je cesta! Kako je široka! Dva para konj bi se lahko izognila na njej, pa še bi bilo na vsaki strani prostora za deset palčkov.“

Po stezici je dospel do mravljišča. Mravlje so urno begale na vse strani. Palček jih je nekaj časa gledal, nato je zmajal z glavo in mrmral: „Kar v glavi se mi meša, takšen živžav vlada v tem mestu. Kaj pravim, mestu! To ni mesto, cela država je to. Še zmešalo se mi bo, če bom dolgo opazoval to življenje. Tudi varno se mi ne zdi tole postopanje okrog mravelj. Gorje mi, če se ujeze in se spravijo nadme!“

Šel je znova na pot in okoli poldneva zagledal velikega gobana. „Joj, kakšna streha!“ je palček sklepal roki. „To ti je imenitna senca, to! V njej se bom lahko počeno spočil.“

Usedel se je v senco, si obrisal znojno čelo in se razgledal naokrog. Poleg gobana je rastle lepa rdeča jagoda. Palček se je razveselil: „Kakor nalašč bo zame. Pošteno sem že lačen, kar po želodcu mi kruli.“ Pojedel je četrtno jagode, se obliznil okrog ust in rekel: „Imenitno mi je teknila, to sem se najedel!“ Na bližnjem listu se je bleščala rosna kapljica. Palček jo je polovico popil, se pogladil po trebuščku, cmoknil z jezičkom in rekel: „Imenitno sem se odtešal. Tako sit že dolgo časa nisem bil. Zdaj bom pa zopet pri moči, da nadaljujem svojo pot.“

Tedaj je zagledal nad seboj zelenega pajka, ki je spredal svojo mrežo od bilke do bilke. Palček Zvedavček se je prestrašil. „Kakšna strašna zver!“ je ves obupan zaklical. „To mora biti najmanj zmaj ali divja pošast.“ Vzel je pot pod noge in zbežal preko gozda, kar mu je sapa dala.

Bežal je in bežal, pa je zgrešil pot. Vse popoldne je taval po gozdu, na večer pa se je truden sesedel na vejico zimzelena in tarnal: „Joj, jaz revček, kako bom našel pot do doma! Ali naj sam prenočujem v divjem gozdu, kjer me bodo pošasti in zmaji požrli!“ In debele solze so mu tekale po licih.

Tedaj je priletela mimo mala kresničica. Zasmilil se ji je drobní možiček, ki je tako milo jokal, pa ga je pobarala: „I kaj pa jokaš?“

„Kaj bi ne jokal?“ je tožil palček, „zjutraj sem odšel z doma po svetu pogledat, kaj ljudje delajo, pa sem zgrešil pot in zdaj ne znam domov. Moral bom ostati vso noč v gozdu, kjer me bodo zmaji in pošasti požrle. Uuuu, tako se bojim!“

„Joj, revček,“ se je palček zasmilil črni muhi. „Čakaj, pokažem ti jaz pot domov. Samo lučko še prej prižgem, da nama bo svetila v temi.“

Vzela je kresilni kamen in gobo, si prižgala lučko in si jo privezala okoli pasu. Potem pa je rekla: „Zdaj pa kar za menoj, prijateljček, kmalu bova doma!“

Prijela je palčka za roko in skupaj sta stopala skozi gozd. Kmalu sta dospela do tratice, kjer je bil palček doma. Ves vesel je smuknil v hiško in se kresnički lepo zahvalil. Ko je kresnička odletela, se je zleknil na posteljo in se zadovoljno oddahnil: „Saj pravim, nikoli več ne pojdem po svetu gledat, kaj ljudje delajo. Zdaj sem doma in doma ostanem, zakaj na svetu je že lepo, doma pa je najlepše!“

Kitajska in njene značilnosti

Kitajska je ogromna azijska država, ki jo Kitajci sami imenujejo »nebeško kraljestvo«. Je to stara in silno prostrana država (4,500.000 km²), pod njenim okriljem živi 450.000.000 prebivalcev, to se pravi, da je vsak četrti zemljan Kitajec. Dele jo v severno in južno Kitajsko. V severni Kitajski so gorati predeli pokriti z debelo plastjo mehke, in rodovitne publice, ki jo nanašajo vetrovi iz puščave. V teh mehkih tleh so mogočni veletoki kitajskih rek zasekali globoke soteske, po katerih se vale ogromne množine vode. Posebnost kitajske pokrajine je rumenkasta barva, po kateri se imenuje tudi glavna kitajska reka Hoangho. Ta izvira v Tibetnem višavju, 4500 m visoko. Ogromna je, 6–10 km široka in 5000 km dolga, ki v mehkih tleh, po katerih se vije, velikokrat menja svojo pot. Hoangho je blagoslov in prekletstvo Kitajske. Od nje zavisi Kitajčevo življenje. Vsako leto namreč preplavi obširna ozemlja, razprostrta v prostoru med gorami in morjem. Takrat nanosi reka na preplavljena polja plodnega blata. V to sade Kitajci svojo najvažnejšo življenjsko potrebščino — riž. Če pa reka nepričakovano zdivia, ne pozna usmiljenja. Razlije se preko bregov v prostranost iznenada in s tako silovitostjo, da s svojimi poplavami uniči vse pridelke, ruši mesta in utaplja v penečih in nenasitnih valovih tisoče in stotisoče... Zadnja taka uničujoča poplava je bila 1925. leta. Poleg mogočnih vodá ima Kitajska tudi veliko jezer. Veliko gorje so tudi potresi, ki zbrisejo kar cela mesta.

Poletja so deževna, vlažna in vroča, zime pa suhe in zelo mrzle.

Kitajska kultura je stara 5000 let, saj vemo, da so n. pr. znali Kitajci že pred 5000 leti pisati. Tudi so že pred davnimi stoletji iznašli in izdelovali smodnik, orožje, daljnogleda, porcelan, papir itd.

Dolgo je bila Kitajska svetu neznana, tajinstvena dežela. Pred vsiljivimi in radovednimi tujci jo je branil znameniti kitajski »veliki zid«. Zgraditi ga je dal 200 let pr. Kr. cesar Kin — po katerem je država dobila svoje ime (Kina). Zid je dolg 2700 km, 12 do 15 m visok in 8 m debel. Visok je torej kot dvo-

nadstropna hiša, širok pa kot moderna avtomobilska cesta. Ta zid in visoke gore (nad 7000 m) so bili braniki pred Mongoli in tujci sploh, ki zato niso mogli dolgo zanesti v kitajsko državo tujih vplivov. Kako velikansko delo je zid, nam povedo podatki, ki pravijo, da je zid gradilo 300.000 delavcev iz opeke in granita polnih 10 let.

Gotovo so Kitajci najpridnejši poljedelci in vrtnarji na svetu, četudi imajo za obdelovanje le skopo odmerjen prostor in bržčas najprimitivnejše

orodje, staro sto in stoletja, n. pr. leseno oralo. Vsa Kitajska je razdeljena na velikansko število prav majhnih kmetij. Podobna je velikemu vrtu z milijoni gredic, posajenimi s potrebnimi hranilnimi rastlinami. Štiri petine kitajskega prebivalstva se ukvarja s poljedelstvom. Kitajci so namreč zelo marljivi poljski delavci, ki si v skrajni sili nanosijo prsti za vrtničke in naredo gredice sredi velikih jezer in močvirij. Kljub tej pridnosti in podjetnosti pa žive zelo slabo in skromno, ker je premalo plodne zemlje, da bi se z njenimi sadovi preživljali milijoni prebivalcev. Tu redno gospodari in domuje lakota, zaradi katere so prebivalci manj odporni za različne bolezni. Te so pa zelo pogoste že zaradi kvarnega vpliva obsežnih močvirij.

Mnogovrstno je kitajsko rastlinstvo: čaj, bombaž, mak, tobak, sladkorna pesa, lan, pšenica, konoplja, koruza, ječmen, oves, proso, krompir, zdravilne

rastline, razne zelenjadne vrste, palme, cimet, poper, pomaranče, limone, bambus, banane, kokos, beli bor, razno cvetje itd.

Najvažnejši pridelek pa je riž, kitajska in japonska narodna hrana. Iz nje ga izdelujejo tudi pijačo. Riž sadi v močvirna in preplavljena ozemlja, preorana z lesenim plugom. Mladike presajajo v zemljo, zalito z vodo.

Pri obdelovanju je delo strašno naporeno, saj zahteva vednega pripogibanja in se vrši tako rekoč v vodi. Če je letina dobra, ga nekaj izvažajo, če ne, ga morajo celo sami uvažati, da ne obnemorejo od glada. Mnogo sade tudi maka. Iz tega napravljajo omamni opij, ki ga uživajo ali kade, ki pa je zaradi kvarnih posledic velika kitajska nesreča.

Gozdovi so bujni, a se širijo le pod visokimi gorami. Živalstvo je zelo pestro: panter, leopard, tiger, bivol, opice, fazani, pavi, sviloprejke in krasni živobarvni metulji.

Mnogo je rudnih bogastev, a jih zelo malo izkoriščajo. Ogromna so najdišča premoga in železne rude. Še največ kopljejo kaolin, ki ga izrabljajo za izdelovanje odličnega kitajskega porcelana. Izvažajo ga že od davnih dni širom sveta. Poleg porcelana je važen industrijski izdelek tudi svila, odlično

izdelana. Porcelan izdelujejo v mnogih tovarnah z ogromnim številom peči, svilo in njene izdelke pa v številnih predilnicah.

Kitajska govorica je stara. Govore mnogo narečij. Večina besed so enozložnice, ki imajo več pomenov, včasih tudi do trideset. Pomen besed spozna Kitajec po besednem redu, naglasu in dolžini izgovorjave. Ne pišejo črk kot mi, ampak imajo znamenja (hieroglif) za cele besede in pojme. V rabi je okoli 3000 znakov. Ohranjena so tudi pisana dela, stara pet tisočletij. Ker je pisava zelo težka, je prav za prav malo Kitajcev, ki znajo pisati in čitati.

Kitajci so znani kot dobri slikarji in kiparji. To sta stari, predvsem verskim potrebam namenjeni umetnosti. Znane so slikarije na platno, les in papir, posebno pa na svilo in porcelan.

Verstva so različna, največ pa so Kitajci budisti. Molilnice — pagode — so značilne, v obliki stolpa zgrajene stavbe, z več lepo okrašenimi nadstropji, pred njimi pa razni edinstveni kipi. Vsako nadstropje ima lepo oblikovano, rezljano in okrašeno streho.

Revnejši se oblačijo v platnene, bogatejši pa v svilene obleke. Moške barve so: črna, modra in siva; ženske pa: rdeča in zelena. Vsi, ne glede na spol, nosijo hlače in nekake jopiče s širokimi rokavi in širokim pasom. Kitajski značilnosti sta barvast sončnik in pahljača, iz papirja ali svile. Brez njiju boš težko srečal kitajsko ženo. Kmetje nosijo širokokrajne slamnike. Marsikje srečaš Kitajca z obrito glavo, le z vrha glave mu visi dolga kita. Žene so razoglave, pač pa tudi one zelo skrbne za lase. Zvite imajo v nekak klobčič, ki je okrašen z lepimi iglami.

Za obuvalo jim služijo nizki čevlji iz lesa, iz blaga ali pa nekake slamnate sandale. Kitajci imajo svoje prastare navade in nazore, ki so nam ne-

razumljivi. Tako je na primer veljalo dolga stoletja za najlepše pri ženskah to, da so imele tako majhno nogo (stopalo), da so z njim lahko stopile v čajno skodelico. Zato so že od nekdaj nežnim otrokom ženskega spola spodvijali in prevezovali stopalo. To so delali dolgo in zato, da je nožica zastala v rasti, oziroma dobila zaželeno obliko. (Včasih pa so tudi obdali tako nožico s posebnim

oklepom.) Koliko bolečin so morale pretrpeti zaradi teh nespametnosti kitajske deklice, da so imele pozneje vse življenje tako rekoč pohabljenе noge. To strašno navado izpodrivajo zdaj strogi zakoni, ki prepovedujejo taka mučenja.

Zidane enonadstropne hišice so ograjene in obrnjene z lepšo stranjo na vrt. Državna poslopja, hoteli in nekatere zasebne hiše v večjih mestih so moderne večnadstropne stavbe. Navadno so tudi starejša kitajska mesta obdana z obzidji, ki imajo štiri glavne vhode, razvrščene po straneh neba. Častni vhod je na južni strani. Skoraj na vsak kilometer razdalje se nad obzidjem dvigajo obrambni stolpi. Večina mest ima tudi velika skladišča, kamor navozijo pridelkov, ki jih vsako leto razdele in nadomeste z novo letino. Ulice so ozke, le zadnja desetletja se med modernimi stavbami širijo široke ceste.

Znameniti so kitajski kuliji. To so urni in močni tekači, ki nosijo ali vozijo v dvokolnicah ljudi višjih razredov. Kitajci so znani kot bistri, sposobni in okretni trgovci. V rabi sta kovan in papirnat denar. Udomačeni sta vsepovsod dve igri: kartanje in domina.

Mnogo je na Kitajskem postopačev in roparjev, ki so prava nadloga. Imajo veliko strogih in za nas nenavadnih kazni. Najpogostejša kazen je nošenje nekakega ovratnika, zbitega iz desk (velikost 1 m²), ki tako oklepa obsojenčev vrat, da niti do ust ne more seči z roko. Tak hodi okrog in si prosi hrane. Nadalje kaznujejo s pretepanjem, izgonom in preseljevanjem. Smrtni kazni pa sta obglavljenje in utopitev.

Kitajska je bila nekoč najkulturnejše cesarstvo sveta, zdaj pa je republika in nekako onemogla država. Glavno mesto je Nanking s 650.000 prebivalci (prej Pejping z 1.300.000 prebivalci). Važno je пристanišče Tientsin (»nebeški brod«) z 1.400.000 preb., kamor smejo pripluti tudi evropske ladje.

K stari Kitajski državi še spadajo Mandžurija, Mongolija, Vzhodni Turkestan in Tibet. V teh deželah pa imajo njihovi obrobni sosedje večji vpliv kot Kitajci, ki so njihovi gospodarji. Prebivalci teh krajev so Kitajci, Mon-golci in Mandžurci.

Kitajci so zelo delaven, a skromen in silno vljuden narod, pripravljen vsakomur pomagati. Vse je tam zelo poceni. Večinoma radi delajo moški in ženske, bogati in revni. Mnogo je revnih, a malo brezposelnih. Beračijo res le bolni in onemogli starejši. Zelo ljubijo družinsko življenje in spoštujejo stare narodne običaje.

Mirko Kunčič

Zarkžene pojo

**Me smo žarkžene, me smo žarkžene,*
v žarkih ognjenih spočete, rojêne.**

**V tihih nočeh se po jasah sprehajamo,
zvezde lovimo, s kresnicami rajamo.
Kmeta ob setvi z nasveti zalagamo,
bolnim in žalostnim v stiskah pomagamo.**

O Bog, ki si sonce,	obvaruj ga besov,
o Bog, ki si luč,	prižgi blagovest
o Bog ki si ogenj,	mu cvetne nedelje,
daj narodu ključ	velike noči,
do skritih zakladov,	ublaži mu rane
do srečnejših zvezd,	teh žalostnih dni!

*Zarkžene = slovenska bajeslovna bitja v gorah, zaščitnice domačinov in dobrih ljudi.

VRTČEVA POŠTA

Spoštovani g. urednik!

Naročen sem na list »Vrtec«, ki ga zelo rad prebiram. Vsak mesec ga težko pričakujem, kajti prinaša mi mnogo lepega branja. Najbolj mi ugaja povest »En starček je živel...«

»Vrtec« objavlja tudi razne pesmi. Ker tudi jaz skujem včasih kake stihe, Vam tukaj pošiljam nekaj pesmic. Zelo bi me veselilo, če bi našli v »Vrtcu« kak kotichek, kjer bi jih objavili.

S pozdravi

Selan Marko,

učenec 4. razr. vadnice v Ljubljani.

Ujeti ptič

»Zakaj so me zaprli sem?
Zakaj, zakaj, jaz sam ne vem!
V to tesno kletko so me dali,
potem so se mi pa smejali,
češ, tukaj notri boš živel
in lepe pesmice nam pel!

Kako naj jaz se veselim,
ko umiram tukaj in ječim?
Svobodo dajte mi nazaj,
da poletim v zeleni gaj!
Nekoč pa ptiček je zaspal
in več v življenje nam ni vstal...

Selan Marko.

Zeleni Jurij

»Skočim na konjička,
pojaham prek poljane,
prebudil bodem ptička
in rožice zaspane!
Zeleni Jurij pravi,
po svetu se odpravi.

S cvetjem ves odet,
odpravil se je v svet.
Pomlad je šel buditi
in nas razveseliti.
Pomlad prišla vesela,
naravo oživela.

Selan Marko.

Snežak

Na polju belem je možak,
sneženi mož in korenjak.
Prav moško, resno se drži,
cigaro — palčico kadi.

Mu nos je rdeč — nagnit koren
in črn gumb je vsak oglen.
Strašno nas gleda vse hudo —
oči njegove kamni so.

Star lonec glávo mu pokriva,
v rokah pa metla mu počiva.
Zyedavo gleda, čaka čas,
ko moral spet bo stran od nas.

Ko bo nebo se zasmejal
in zlato sonce posijalo,
sneženi mož se bo spotil,
in v lužo vode spremenil...

NOVE MLADINSKE KNJIGE

P. Krizostom Sekovanič: Božji smehljaji.
Ljubljana 1943.

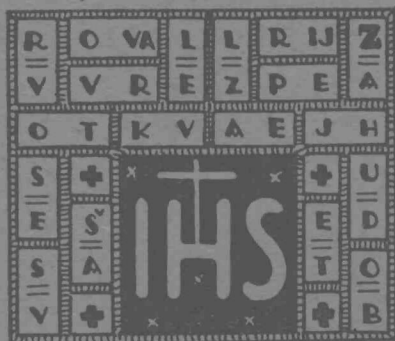
Take zbirke pesmi za mladino smo bili že prav potrebni, namreč pesmi, »ki kažejo nam pota k Stvarniku v višave«, kakor pravi pesnik v uvodnih verzih. Preko božičnih melodij in aleluje nas vodijo k večni luči evharistije, k Brezmadežni in prijateljem našim in božjim ter k Bogu, naši luči. Pod temi naslovi so uvrščeni šopki nežnih pesmi, ki so tako raznolike po vsebini in obliki, da nas že ta raznovrstnost zanima. Glavne so pa vzvišene misli in globoka duhovna doživetja, ki se nam odkrivajo v teh lahno tekočih verzih in ki jih bo doumela tudi naša mladina. Mnoge pesmi bodo prav primerne za različna praznovanja in svečanosti. Pomembne in lepe so tudi vinjeté k poglavjem, ki jih je izvršila akad. slik. Sonja Vončina.

Staršem in vzgojiteljem toplo priporočamo, da obdarujejo svoje otroke s knjigo, ki bo zanje res — božji smehljaj.

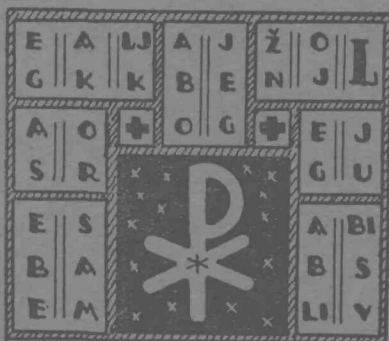
Blagoslovljene velikonočne praznike želim vsem sodelavnikom, naročnikom in prijateljem
uredništvo in uprava

ZANKE IN NASTAVE ZA ODPORTE GLAVE

1.

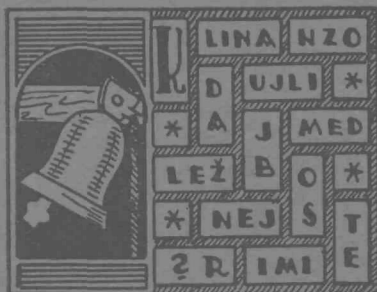
4.

2.

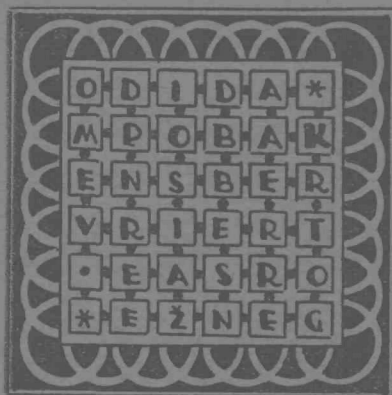
5.

3.

6.

Rešitve pošljite do 20. aprila 1944 uredništvu »Vrtca«, Ulica 3. maja št. 10. — Deset izžrebanih reševalcev dobi lepe nagrade.